

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำผลมาสรุป ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผลการวิจัย
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาล ตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ การศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ การเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชน การเข้าอบรม/สัมมนา การได้รับสนับสนุนจากภาครัฐ และความรู้/เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีประชากรหญิง ทั้งหมด 2,644 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967) ได้ 348 คน แล้วใช้วิธีการการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก จำนวน 348 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ดังนี้ การศึกษา อาชีพ รายได้ การเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชน การเข้าอบรม/สัมมนาการได้รับสนับสนุนจากภาครัฐ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการการเมืองการปกครองของไทย

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในลักษณะต่างๆ โดยกำหนด Rating Scale 5 ระดับ คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบล รัษฎา อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการติดต่อกับทางราชการ และอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชน ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง ด้านการเป็นผู้ชุมนุมเรียกร้อง และด้านการเป็นผู้สื่อข่าว ตามลำดับ

6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบล รัษฎา อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยการเข้าอบรม สัมมนา ปัจจัยความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย และปัจจัยการศึกษา ตามลำดับ สร้างเป็นสมการถดถอยได้ ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y = 1.406 + (-.041 X_1) + .097 X_2 + .075 X_3$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = (-.159)Z_1 + .335Z_2 + .210Z_3$$

เมื่อ Y และ Z = การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบล รัษฎา อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบล ชัยภูยา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูยา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการเลือกตั้ง คือควรให้โอกาสสตรีได้มีบทบาททางการเมืองที่เพิ่มขึ้น ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง คือควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสตรีในการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง และควรเปิดโอกาสให้สตรีมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่างในการบริหารงานเทศบาล ด้านการเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชน คือควรบริหารงานโดยเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานให้ชุมชนสตรีได้ทราบและเทศบาลควรมีการสนับสนุนกลุ่มการค้าดำเนินงานของสตรีให้มากขึ้น ด้านการติดต่อกับทางราชการ คือเทศบาลควรให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทสตรีกับผู้มาติดต่อราชการ และเทศบาลควรให้ความสำคัญกับบุคคลไม่ว่าเพศชาย-หญิงเท่าเทียมกัน ด้านการเป็นผู้ชุมนุมเรียกร้อง คือ ควรมีกิจกรรมให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการบริหารงานเทศบาล ด้านการเป็นผู้สื่อข่าว คือ เทศบาลควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และควรให้ความรู้กับกลุ่มสตรีในชุมชนในการสื่อสารผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูยา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้จากเครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปราย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

7.1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูยา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูยา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย คือด้านการติดต่อกับทางราชการ และอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือด้านด้านการเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชน ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง ด้านการเป็นผู้ชุมนุมเรียกร้อง และด้านการเป็นผู้สื่อข่าว ตามลำดับ

จากผลดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยจากผลการวิจัยทำให้ทราบได้ว่าในการบริหารงานของเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1. อาจเป็นด้วยความเบื่อหน่ายทางการเมืองจากเหตุการณ์สภาวะเหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านสื่อ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ และสื่ออื่นๆ ทำให้สตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

2. ด้วยเพศหญิงเป็นบุคคลที่ไม่กล้าแสดงออกอาจด้วยวัฒนธรรมจารีตประเพณีเก่าที่ไม่นิยมให้ผู้หญิงแสดงออก เช่น หัวหน้าครอบครัวต้องเป็นผู้ชาย

3. สตรีไม่สนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยมอบหมายให้ผู้ชายเป็นคนดำเนินการแทน ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ

4. ยังคงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ระดับต่ำอยู่ อาจเป็นเพราะด้วยในการดำเนินงานที่เทศบาลตำบลชัยภูมิจึงมีการปรับเปลี่ยนนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่บ่อยจากการเลือกตั้งแต่ละครั้งในรอบ 4 ปี จะได้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ไม่เข้าหรือเป็นคนเดียวต่อเนื่อง

5. ในสภาพแวดล้อมปัจจุบันในเชิงพื้นที่ของเทศบาลตำบลชัยภูมิ ยังมีภารกิจในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่อื่น ๆ อีกมากไม่ว่าจะเป็นภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การผังเมือง สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมอาชีพ ทำให้ไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ โดยสอดคล้องกับผลการวิจัย ซึ่งในการไม่เน้นหนักให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับน้อย

สอดคล้องกับผลการวิจัย จิตติยาธร ผ่องพันธ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน โดยศึกษาจากสตรีที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตบางเขน จำนวน 398 คน พบว่าสตรีที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตบางเขนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำทั้งในด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง การร่วมกิจกรรมของชุมชน การชักจูงโน้มน้าวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง การเข้าร่วมประท้วงและด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง โดยสตรีที่มีรายได้สถานภาพสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

ที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนประเด็น อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

สอดคล้องกับผลการวิจัย สินธุ์ มุ่งดี (2545 : ง-จ) ศึกษาเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการศึกษา รายได้ อาชีพ ประสบการณ์ การเป็นผู้นำการเป็นสมาชิกกลุ่มและการฝึกอบรม เป็นปัจจัยสนับสนุนสตรีในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

7.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบล ธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยการเข้าอบรม/สัมมนา ปัจจัยความรู้/เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย และปัจจัยการศึกษา ดังนี้

7.2.1 ปัจจัยการเข้าอบรม/สัมมนา มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยผลการวิจัย พบว่าการที่สตรีได้มีโอกาสเข้าร่วมการอบรม การสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สินธุ์ มุ่งดี (2545 : ง-จ) ศึกษาเรื่อง สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการศึกษา รายได้ อาชีพ ประสบการณ์ การเป็นผู้นำการเป็นสมาชิกกลุ่มและการฝึกอบรม เป็นปัจจัยสนับสนุนสตรีในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

7.2.2 ปัจจัยความรู้/เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยจากผลการวิจัย พบว่าการที่สตรีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบ

ประชาธิปไตย ซึ่งอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน มีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ เท่าเทียมกันภายใต้ข้อบัญญัติของกฎหมาย ปึงจัยความรู้/เข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย จึงมีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

สอดคล้องกับแนวคิด สันติ สันหัด. 2547 :2 นำเสนอว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเน้นหนักในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของประชาชนที่จะได้รับจากรัฐมากเพียงใด แต่การเมืองการปกครองของไทยที่ผ่านมา สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนนั้น ขึ้นอยู่กับสถานะทางการเมืองและผู้ที่มิอำนาจทางการเมืองการปกครอง ขณะนั้นว่าจะเอื้ออำนวยให้กับประชาชนได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีไทยกับโอกาสในด้านการเมืองการปกครองนั้น อาจกล่าวได้ว่า สตรีในสมัยโบราณแทบไม่มีโอกาสเลยนอกจากบทบาทของสตรีไทยในการต่อสู้กับศัตรูที่มารุกราน แต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 สตรีได้มีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้นตามลำดับ แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ในวงจำกัดเฉพาะในกลุ่มเป็นสตรีในชนชั้นกลาง หรือสตรีในวงสังคมชั้นสูง แต่สตรีในชนบทกลับไม่มีบทบาทหรือไม่มีโอกาสในด้านการเมืองการปกครองเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากสตรีส่วนใหญ่อยู่ในสังคมชนบท ที่ยังยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม กล่าวคือบุรุษเป็นช้างเท้าหน้าสตรีเป็นช้างเท้าหลังที่มีหน้าที่ในการดูแลครอบครัวมากกว่าที่จะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองการปกครองไม่ว่าระดับใด ๆ แต่ระยะต่อมาสตรีได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติจากช้างเท้าหลังมาเป็นการเดินไปพร้อมกับบุรุษ และมีความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ ทัดเทียมกับบุรุษ จะเห็นได้ว่าในระยะต่อมาหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 บทบาทของสตรีก็เพิ่มมากขึ้น มีการยอมรับความรู้ ความสามารถของสตรีมากขึ้น ทำให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองและทางราชการสูงมากยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ โพธิ์ศรีดา (2543) ศึกษาระดับและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งและความสนใจข่าวสารทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ อายุ เพศ อายุราชการ วิชาที่สอน สถานภาพสมรส การมีส่วนร่วมในกิจกรรมองค์กรที่เป็น คณะกรรมการครูสภาและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

7.2.3 ปัจจัยการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยจากผลการวิจัย พบว่ากระบวนการเรียนรู้ การเสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและเจตคติเพื่อพัฒนาบุคคลและสังคมของสตรี ซึ่งเกิดจากการได้การศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่ปลูกฝังแนวความคิด การได้พัฒนาความรู้ รับทราบข้อมูลข่าวสารจากการได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นของสตรี ทำให้รู้แนวทางการเข้าถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่หลากหลาย เช่น การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ การอบรมสัมมนา การรับรู้ กฎหมาย ระเบียบใหม่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยการศึกษา จึงมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อดังนี้

8.1.1 ข้อเสนอแนะในการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

- 1) เทศบาลตำบลธัญญา ควรให้ความรู้กับกลุ่มสตรีในชุมชนในการสื่อสารผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ เช่น อบรมให้ความรู้ช่องทางในการให้บริการประชาชน
- 2) เทศบาลตำบลธัญญา ควรเปิดโอกาสให้สตรีมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่างในการบริหารงาน เทศบาล เช่น จัดประชุมแสดงผลงานเพื่อให้วิจารณ์
- 3) เทศบาลตำบลธัญญา ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสตรีในการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง เช่น จัดตั้งพรรคท้องถิ่น

8.1.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมปัจจัยเงื่อนไขให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

- 1) เทศบาลควรมีการสนับสนุนกลุ่มการค้าดำเนินงาน อบรมให้ความรู้ของสตรีให้มากขึ้น พร้อมบทบาททางการเมืองที่เพิ่มขึ้น เช่น อบรมให้ความรู้บทบาทหน้าที่ประชาชน

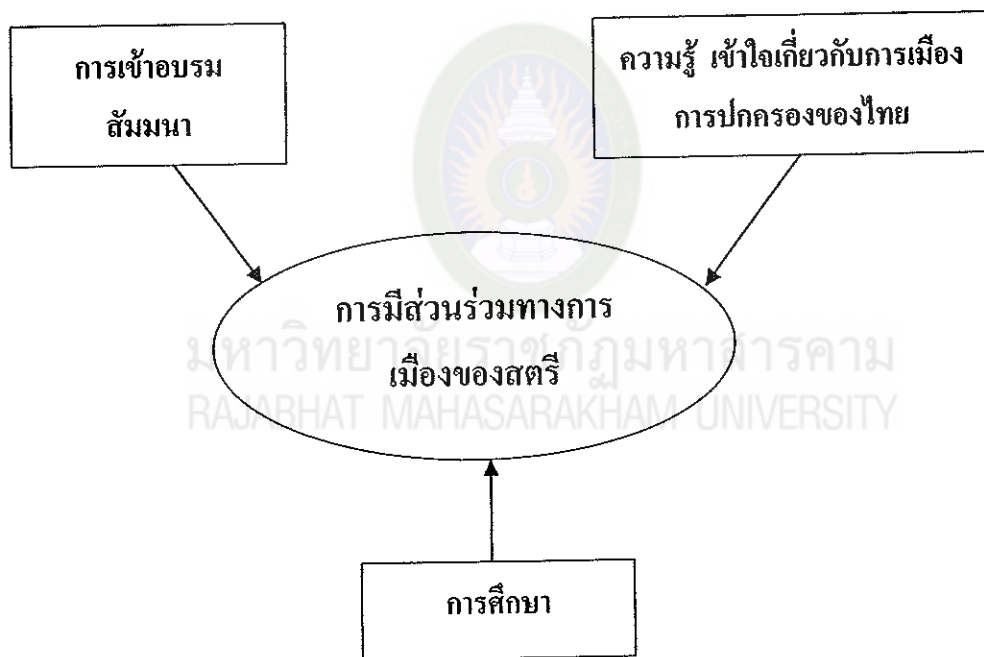
2) เทศบาลควรให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทสตรีกับผู้มาติดต่อราชการ การบริหารงาน มีเอกสารวารสาร แผ่นพับให้ความรู้

3) ควรส่งเสริมการศึกษาของสตรีให้มากขึ้น เช่น จัดตั้งกศน. ประจำ เทศบาล

8.1.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสตรีในการมีส่วนร่วมในการเป็น สมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง เช่น มีป้ายประชาสัมพันธ์พรรคการเมือง ขึ้นตอน การสมัคร

2) ควรมีกิจกรรมให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการบริหารงาน เทศบาล เช่น จัดเวทีประชาคมในทุกๆ หมู่บ้าน

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนากระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขต เทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านการเป็น เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง และด้านการเป็นผู้สื่อข่าว

8.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการการมีส่วนร่วมทาง
การเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอทูลกระหม่อม จังหวัดกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY